Systémové funkcie

- Deskriptory súborov
- I/O funkcie
- Iné funkcie pre prácu so súbormi a adresármi

- Keď proces otvori súbor (či už na čítanie, zápis, ...), dostane na tento súbor deskriptor
- Deskriptor je odkaz na štruktúry v jadre systému, pomocou ktorého sa bude k súboru pristupovať.
- Všetky deskriptory, ktoré proces vlastní, buď zdedil od svojich rodičov alebo tieto deskriptory získal iným systémovým volaním.
- Deskriptor na regulárny súbor sa da získať napríklad systémovým volaním "open"

- Všetky deskriptory, ktoré proces má, sú uložené v tabuľke deskriptorov, ktorá je súčasťou Kontextu procesu.
- Proces potom nepristupuje priamo do tabuľky deskriptorov ale iba cez index.
- Manipulovať s deskriptormi v tabuľke deskriptorov sa dá iba pomocou systémových volaní, ktorým sa ako argument pošle index do tabuľky deskriptorov.

 Typická tabuľka deskriptorov može vyzerať takto:

```
index súbor poznámka

0 /dev/ttypn stdin

1 /dev/ttypn stdout

2 /dev/ttypn stderr

3 ./subor1

4 ./subor2
```

 V všeobecnosti može byť na prvých troch pozíciách v tabuľke deskriptorov akýkoľvek iný deskriptor.

index súbor poznámka

0 ./subor0 stdin

1 ./subor1 stdout

2 ./subor2 stderr

LL (Low-Level) I/O funkcie

- Linux poskytuje dva druhy vstupno/výstupných funkcií, sú to:
  - knižničné funkcie: printf, fopen, atď.
  - low level (LL) I/O funkcie, ktoré sú systémové volania jadra
- Knižničné funkcie sú implementované pomocou LL I/O funkcií.

LL I/O funkcie

- LL funkcie pracujú s deskriptorom na rozdiel od knižničných funkcií, ktoré pracujú so smerníkom na súbor typu FILE.
- Deskriptor môže reprezentovať:

súbor

hardvérové zariadenie

schránku

kanál, atď

Hlavičkové súbory pre základné I/O funkcie sú:
 <fcntl.h>, <sys/types.h>, <sys/stat.h>, <unistd.h>

Otvorenie súboru

- Funkcia int open(char* filename, int flag, mode_t mode), kde
  - filename cesta k súboru, ktorý sa otvára resp vytvorí
  - flag spôsob otvorenia je predefinovaný v fcntl.h nasledovne:
  - O_RDONLY, O_WRONLY, O_RDWR alebo O_APPEND (pridanie na koniec), O_TRUNC (prepísanie súboru), O_CREAT (vytvorenie nového súboru), O_EXCL (s O_CREAT ak súbor už existuje vracia chybu)
  - mode prístupové práva pre skupinu a ostatných
- Funkcia vracia deskriptor súboru alebo –1 ak je chyba

Create a New File

```
#include <fcntl.h>
#include <stdio.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd h>
int main (int argc, char* argv[]){
 /* The path at which to create the new file. */
 char* path = argv[1];
 /* The permissions for the new file. */
 mode t mode = S IRUSR | S IWUSR | S IRGRP | S IWGRP | S IROTH;
 /* Create the file */
 int fd = open (path, O_WRONLY | O_EXCL | O_CREAT, mode);
 if (fd == -1) {
  /* An error occurred. Print an error message and bail. */
 perror ("open");
 return 1;
 return 0;
```

Uzavretie súboru

- int close (int fd), kde argument je deskriptor súboru
- ak sa nepoužije close otvorený súbor sa automaticky po skončení programu uzavrie
- ak je fd deskriptor komunikačnej schránky po uzavretí schránky pre komunikáciu po sieti sa spojenie preruší
- linux ohraničuje počet otvorených súborov procesu na 1024. Otvorené deskriptory používajú prostriedky jadra a preto je vhodné po skončení práce s nimi ich uzavrieť

Zápis údajov

- Pre zápis sa používa funkcia int write(int fd, char *buffer, unsigned length) zapisuje údaje z bufra dĺžky length do deskriptora súboru
- write kopíruje ľubovolný obsah bytov bufra do deskriptora
- funkcia vracia počet zapísaných bytov alebo -1

Append a Timestamp to a File

```
#include <fcntl h>
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <time h>
#include <unistd h>
/* Return a character string representing the current date and time. */
char* get_timestamp ()
 time t now = time (NULL);
 return asctime (localtime (&now));
```

```
int main (int argc, char* argv[])
 /* The file to which to append the timestamp. */
 char* filename = argv[1];
 /* Get the current timestamp. */
 char* timestamp = get timestamp ();
 /* Open the file for writing. If it exists, append to it; otherwise, create a new file. */
 int fd = open (filename, O WRONLY | O_CREAT | O_APPEND, 0666);
 /* Compute the length of the timestamp string. */
 size t length = strlen (timestamp);
 /* Write the timestamp to the file. */
 write (fd, timestamp, length);
 /* All done */
 close (fd);
 return 0;
```

Výstup

% ./timestamp tsfile

% cat tsfile

Thu Feb 1 23:25:20 2001

% ./timestamp tsfile

% cat tsfile

Thu Feb 1 23:25:20 2001

Thu Feb 1 23:25:47 2001

Použité časové funkcie

- time_t time_t *)
   základná funkcia. Vracia počet sekúnd od
   1.1.1970 po jej realizáciu. Od nej sú
   odvodené ďalšie, použitelnejšie funkcie
- struct tm * localtime (time_t *)
   Transformuje počet sekúnd do štruktúry tm (rok, mesiac,,deň, hodiny, minúty,....)
- char * asctime (struct tm *) robí reťazcové konverzie

Čítanie údajov

- Funkcia read
   size_t read(int fd, char *buffer, unsigned length)
   číta údaje z deskriptora fd súboru do bufra, počet načítaných bytov je v length.
- funkcia vracia počet načítaných bytov alebo –1
- Nasledovný program číta hexadecimálny obsah pamäte pre súbor daný ako argument programu a vytlačí ho.

Print a Hexadecimal Dump of a File

```
#include <fcntl.h>
#include <stdio.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
int main (int argc, char* argv[])
 unsigned char buffer[16];
 size t 	ext{ offset} = 0;
 size t bytes read;
 int i;
 /* Open the file for reading. */
 int fd = open (argv[1], O RDONLY);
```

```
/* Read from the file, one chunk at a time. Continue until read"comes up short", that is,
   reads less than we asked for. This indicates that we've hit the end of the file. */
do {
/* Read the next line's worth of bytes. */
bytes read = read (fd, buffer, size of (buffer));
/* Print the offset in the file, followed by the bytes themselves. */
printf ("0x\%06x:", offset);
for (i = 0; i < bytes read; ++i)
printf ("%02x", buffer[i]);
printf ("\n");
/* Keep count of our position in the file. */
offset += bytes read;
while (bytes read == sizeof (buffer));
/* All done */
close (fd);
return 0;
```

Výstup

% ./hexdump hexdump

0x000000 : 7f 45 4c 46 01 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00 00

0x000010: 02 00 03 00 01 00 00 00 c0 83 04 08 34 00 00 00

0x000020 : e8 23 00 00 00 00 00 00 34 00 20 00 06 00 28 00

0x000030 : 1d 00 1a 00 06 00 00 00 34 00 00 00 34 80 04 08

• • •

Pohyb v súbore

 Funkcia lseek umožňuje meniť pozíciu v súbore off_t lseek(int fd, off_t offset, int position) kde fd je deskriptor súboru offset je počet bytov môže byť aj záporné číslo position má hodnoty:

SEEK_SET – druhý argument interpretuje pozíciu v bytoch od začiatku súboru

SEEK_CUR – druhý argument môže byť kladný alebo záporný a je offset od aktuálnej polohy v súbore

SEEK_END – druhý arg. interpretuje ako pozíciu od konca súboru, ak je kladný pozícia je za koncom súboru

Funkcia vracia novú polohu ako offset od začiatku súboru

- Iseek umožňuje zvoliť pozíciu v súbore za jeho koncovú pozíciu
- pri zápise do súboru sa súbor najprv zväčší a dáta sa zapíšu po koniec
- linux si udržuje informáciu o zväčšenej dĺžke súboru hoci aktuálne sa na disku rozšírenie nenachádza
- pri výpise obsahu súboru sa v rozšírenej časti súboru vypíšu 0 byty

```
/* ukazka pouzitia volania lseek. Vytvorime si databazu
  uzivatelov a zapisujeme do nej ich UID a mena. Funckia
  putrec zarucuje, ze bude kazda polozka zaradena na spravne
  miesto*/
#include <fcntl.h>
struct record {
 int uid;
 char login[9];
char *logins[] = { "user1", "user2", "user3", "user4", "user5" };
```

```
main(){
int i, fd;
struct record rec;
/* Otvorime datovy subor na zapis... */
if ((fd = open("datafile", O WRONLY | O CREAT, 0644)) < 0) {
   perror("datafile");
   exit(1);
for (i = 4; i \ge 0; i--)
        Vytvorime polozku pre uzivatela.
/*
                                                 */
   rec.uid = i;
   strcpy(rec.login, logins[i]);
```

```
Zapiseme tuto polozku na prislusne miesto. */
/*
   putrec(fd, i, &rec);
   close(fd);
   exit(0);
   putrec - tato funkcia zapise polozku na i-tu poziciu do suboru.*/
putrec(int fd, int i, struct record *r){
     Nastavime sa na i-tu polozku v subore.
   lseek(fd, (long) i * sizeof(struct record), SEEK SET);
   write(fd, r, sizeof(struct record));
```

Systémové volanie dup

- Umožní ako štandardný vstup/výstup použiť súbor
- Systémové volanie dup(int fd) zduplikuje deskriptor, ktorý dostane ako argument a duplikát uloží na prvú volnú pozíciu v tabuľke deskriptorov.
- Zduplikovanie deskriptoru neznamená, že sa znova otvorí ten istý súbor. Súbor ostane otvorený iba raz.
- Dôsledok: ostane jediný ukazovateľ na aktuálnu pozíciu v súbore.

```
#include <fcntl h>
#include <sys/stat.h>
int main(int argc, char **argv)
 int des1;
 int des2;
 des1=open("subor1", O CREAT | O WRONLY, S IRUSR |
                                          //vytvorime / otvorime subor
   S IWUSR);
 des2=dup(des1)
                                         //zduplikujeme deskriptor
 write(des1,"Toto bude v subore\n",19); //zapiseme do neho
 write(des2,"Toto tam bude tiez\n",19); //a este raz
 close(des1);
                               //zatvorime prvy deskriptor
 close(des2);
                               //a aj druhy deskriptor
 return 0;
```

Ako zabezpečiť aby bol súbor štandardný pre I/O

- Zatvoriť v tabuľke deskriptorov (TD)
   príslušný štandardný deskriptor (sú v
   tabuľke na prvých troch miestach), tým
   sa uvolní miesto v TD
- Funkciou dup zduplikovať deskriptor súboru, čím sa duplikát uloží na prvé volné miesto v TD

```
#include <fcntl.h>
#include <sys/stat.h>
int main(int argc, char **argv)
                         //ak mame aspon jeden argument
 if(argc \ge 2)
  int des;
 des=open(argv[1], O_CREAT | O_WRONLY, S_IRUSR | S_IWUSR);
 close(1);
 dup(des); // vymenime standardny vystup za subor, ktory je ako prvy
                 //arg. progr.
 close(des);
```

Príklad pokr.

```
write(1,"Nejaky ten vypis...\n",20); //vypisy pojdu bud //na povodny //standardny vystup alebo do suboru.
return 0;
```

 Ak dostane program ako argument názov súboru, pôjdu všetky jeho výpisy do tohoto súboru, ak nedostane žiaden argument, pôjdu jeho výpisy na štandardný výstup. Tabuľka deskriptorov bude teraz vyzerať takto:

```
index súbor poznámka
0 /dev/ttypn stdin
1 ./subor stdout
2 /dev/ttypn stderr
```

- Funkcia
   int lstat(char *path, struct stat *buf),
   získa informácie o súbore danom v path
- Hlavičkové súbory sys/types.h, sys/stat.h štruktúra stat:

```
uid t st uid; /* User ID of the file's owner */
gid_t st_gid; /* Group ID of the file's group */
off t st size; /* File size in bytes */
time t st atime; /* Time of last access */
time t st mtime; /* Time of last data modification */
time t st ctime; /* Time of last file status change */
/* Times measured in seconds since */
/* 00:00:00 UTC, Jan. 1, 1970 */
long st blksize; /* Preferred I/O block size */
blkcnt t st blocks; /* Number of 512 byte blocks allocated*/
```

Nasledovné makrá testujú hodnoty st_mode:

```
S_ISBLK (mode) block device
```

S ISCHR (mode) character device

S_ISDIR (mode) directory

S_ISFIFO (mode) fifo (named pipe)

S_ISLNK (mode) symbolic link

S_ISREG (mode) regular file

S_ISSOCK (mode) socket

- Keď je už súbor pre čítanie a zápis otvorený miesto Istat sa volá funkcia int fstat(int fd, struct stat *buf), kde fd je deskriptor súboru
- Nasledovný program alokuje bufer a potom načíta obsah súboru do bufra

Read a File into a Buffer

fd = open (filename, O RDONLY);

```
#include <fcntl.h>
#include <stdio h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd h>
/* Read the contents of FILENAME into a newly allocated buffer. The size of the
   buffer is stored in *LENGTH. Returns the buffer, which the caller must free. If
   FILENAME doesn't correspond to a regular file, returns NULL. */
char* read_file (const char* filename, size_t* length)
 int fd;
 struct stat file_info;
 char* buffer;
 /* Open the file. */
```

```
/* Get information about the file. */
fstat (fd, &file info);
*length = file info.st size;
/* Make sure the file is an ordinary file. */
if (!S ISREG (file info.st mode)) {
 /* It's not, so give up. */
 close (fd);
 return NULL;
/* Allocate a buffer large enough to hold the file's contents. */
buffer = (char*) malloc (*length);
/* Read the file into the buffer. */
read (fd, buffer, *length);
/* Finish up. */
close (fd);
return buffer;
```

Funkcie pre prácu so súbormi

Hlavičkové súbory funkcií: stdio.h, unistd.h, sys/types.h, sys/stat.h

Nasledovné funkcie sú ekvivalentné so shellovskými príkazmi pre prácu so súbormi: int remove(const char *path); int rename(const char *old, const char *new); Používajú systémové volania (unistd.h): int unlink(cons char *path) – vymaže položku v adresári (nebude vyditelná s ls), ak súbor používa iný proces obsah súboru sa z disku nevymaže int link(const char *path1, const char *path2) int chmod(char *path, mode t mode) mode – určuje prístupové práva (trojmiestne oktálne číslo)

Testovanie prístupu k súboru

 Umožňuje funkcia int access(char* filen, int mode), kde mode môže mať hodnoty:

R_OK – prístup čítania

W_OK – prístup zápisu

X_OK – prístup výkonu

F_OK – existencia súboru

 Návratová hodnota je 0 ak OK alebo –1 ak chyba a errno je rovné preddef. hodnotám

Check File Access Permissions

```
#include <errno.h>
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
int main (int argc, char* argv[])
 char* path = argv[1];
 int rval;
 /* Check file existence. */
 rval = access (path, F OK);
 if (rval == 0)
 printf ("%s exists\n", path);
 else {
 if (errno == ENOENT)
 printf ("%s does not exist\n", path);
 else if (errno == EACCES)
 printf ("%s is not accessible\n", path);
 return 0;
```

```
/* Check read access */
rval = access (path, R OK);
if (rval == 0)
printf ("%s is readable\n", path);
else
printf ("%s is not readable (access denied)\n", path);
/* Check write access. */
rval = access (path, W OK);
if (rval == 0)
printf ("%s is writable\n", path);
else if (errno == EACCES)
printf ("%s is not writable (access denied)\n", path);
else if (errno == EROFS)
printf ("%s is not writable (read-only filesystem)\n", path);
return 0;
```

Rýchly prenos súborov

- Funkcia sendfile umožňuje efektívne prenášať súbory pomocou ich deskriptorov.
- Pritom môže deskriptor špecifikovať súbory, schránky alebo iné zariadenia.
- Prototyp funkcie:

int sendfile (ind fdw, int fdr, off_t* offset, int size), kde

fdw – deskriptor pre zápis

fdr – deskriptor pre čítanie

offset – miesto v súbore, od ktorého sa začína čítať, 0 od začiatku

size – veľkosť v bytoch

File Copy Using sendfile

```
#include <fcntl h>
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>
#include <sys/sendfile.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
int main (int argc, char* argv[])
 int read_fd;
 int write fd;
 struct stat stat buf;
 off_t offset = 0;
```

```
/* Open the input file. */
read fd = open (argv[1], O RDONLY);
/* Stat the input file to obtain its size. */
fstat (read fd, &stat buf);
/* Open the output file for writing, with the same permissions as the source file. */
write fd = open (argv[2], O_WRONLY | O_CREAT, stat_buf.st_mode);
/* Blast the bytes from one file to the other. */
sendfile (write fd, read fd, &offset, stat buf.st size);
/* Close up. */
close (read fd);
close (write fd);
return 0;
```

fsync a fdatasync

- Cash pamäť urýchľuje prácu s I/O operáciami na disku. Pri náhlom spadnutí systému sa informácie z cash pamäti strácajú
- Funkcie triedy fsync() zapisujú všetky údaje zo súboru, ktorého deskriptor je argumentom funkcií okamžite na disk
- Návrat z funkcie fsync je až keď sú údaje fyzicky na disku
- Funkcia fsync garantuje zaznamenanie modifikácie súboru, funkcia fdatasync nie
- Ak je súbor otvorený s flagom O_SYNC funkcia fsync zabezpečí synchróny I/O

```
#include <fcntl.h>
#include <string.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
const char* journal filename = "journal.log";
void write journal entry (char* entry)
 int fd = open (journal filename, O WRONLY | O CREAT |
   O APPEND, 0660);
 write (fd, entry, strlen (entry));
 write (fd, "\n", 1);
 fsync (fd);
 close (fd);
```

Funkcie pre prácu s adresármi Hlavičkový súbor: unistd.h

- int chdir(char *path)
- int getcwd(char* buffer, int length)
- int mkdir(char *path, mode_t mode),
   mode ako vo funkcii open určuje prístupové práva
- int rmdir(char* path)
- mode určuje prístupové práva (trojmiestne oktálne číslo)

Výpis obsahu adresára

- Linux poskytuje funkcie pre čítanie obsahu adresárov. Tieto funkcie nepatria medzi L-L I/O Postup:
- Adresár treba najskôr otvoriť funkciou DIR* opendir(char* path)
- Adresér sa číta funkciou dirent* readdir(DIR* dir)
- Uzavretie adresára funkciou closedir(DIR* dir)
- Hlavičkové súbory sú <sys/types.h> a <dirent.h>

Print a Directory Listing

```
#include <assert h>
#include <dirent h>
#include <stdio h>
#include <string.h>
#include <sys/stat.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
/* Return a string that describes the type of the file system entry PATH. */
const char* get_file_type (const char* path)
 struct stat st;
 lstat (path, &st);
 if (S ISLNK (st.st mode))
 return "symbolic link";
```

```
else if (S ISDIR (st.st mode))
return "directory";
else if (S ISCHR (st.st mode))
return "character device";
else if (S ISBLK (st.st mode))
return "block device";
else if (S ISFIFO (st.st mode))
return "fifo";
else if (S ISSOCK (st.st mode))
return "socket";
else if (S ISREG (st.st mode))
return "regular file";
else
/* Unexpected. Each entry should be one of the types above. */
assert (0);
```

```
int main (int argc, char* argv[])
 char* dir path;
 DIR* dir;
 struct dirent* entry;
 char entry path[PATH MAX + 1];
 size t path len;
 if (argc \ge 2)
 /* If a directory was specified on the command line, use it. */
 dir path = argv[1];
 else
 /* Otherwise, use the current directory. */
 dir path = ".";
```

```
/* Copy the directory path into entry path. */
strncpy (entry path, dir path, sizeof (entry path));
path len = strlen (dir path);
/* If the directory path doesn't end with a slash, append a slash. */
if (entry path[path len - 1]!= '/') {
entry path[path len] = '/';
entry path[path len + 1] = \langle 0 \rangle;
++path len;
/* Start the listing operation of the directory specified on the
command line. */
dir = opendir (dir path);
```

```
/* Loop over all directory entries. */
while ((entry = readdir (dir)) != NULL) {
 const char* type;
 /* Build the path to the directory entry by appending the entry name to the path
  name. */
 strncpy (entry path + path len, entry->d name,
 sizeof (entry path) - path len);
 /* Determine the type of the entry. */
 type = get file type (entry path);
 /* Print the type and path of the entry. */
 printf ("%-18s: %s\n", type, entry path);
/* All done. */
closedir (dir);
return 0;
```

Výstup

% ./listdir /dev

directory : /dev/.

directory :/dev/..

socket :/dev/log

character device : /dev/null

regular file : /dev/MAKEDEV

fifo :/dev/initctl

character device : /dev/agpgart

• • •

Skenovanie a usporiadanie v adresáry

- Platforma BSD obsahuje dve ďalšie funkcie int scandir(char *dir, struct dirent ***namelist, int(*filter)(), int(*compar)()) int alphasort(void *a, void *b) – abecedne usporiada, môže byť použitá ako compar() funkcia
- scandir() skenuje adresár dir s filtrom daným v 3 argumente a usporiadaným funkciou compar(), zoznam skenovania je v poli namelist
- funkcia vracia počet vybraných položiek v adresáry

Príklad – výpis obsahu adresára v opačnom poradí

```
#include <dirent.h>
    main(){
       struct dirent **namelist;
       int n;
       n = scandir(".", &namelist, 0, alphasort);
       if (n < 0)
         perror("scandir");
       else {
         while(n--) {
            printf("%s\n", namelist[n]->d name);
            free(namelist[n]);
         free(namelist);
```

• Ako príklad funkcii filtra() je nasledovná funkcia, ktorá hľadá súbory s rozšírením .c, .h

```
int file_select(struct dirent *entry)
{
  char *ptr;
  char *rindex(char *s, char c);
  if ((strcmp(entry->d_name, ".") = = 0) ||
  (strcmp(entry->d_name, ".") = = 0))
  return FALSE;
  ptr = rindex(entry->d_name, ".")
```

```
if ((ptr != NULL) && ((stremp(ptr, ".c") = = 0) ||
  (stremp(ptr, ".h") = = 0)
return TRUE;
else
return FALSE;
```

 rindex() je funkcia, ktorá vracia posledný výskyt charakteru c v reťazci s